

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Jaarrapportage Centrale Integriteitscoördinator BZK 2018

Versie 1.0

Datum 29 januari 2019
Status Definitief | Openbaar (m.i.v. 5 februari 2019)

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord	5
Inleiding	7
1. Externe ontwikkelingen	9
1.1. <i>Gedragcode Integriteit Rijk</i>	9
1.2. <i>IPIM</i>	10
1.3. <i>Kring van Integriteitscoördinatoren</i>	10
2. Interne ontwikkelingen	11
2.1. <i>Centrale Integriteitscoördinator BZK</i>	11
2.2. <i>Vertrouwenspersonen integriteit en ongewenste omgangsvormen</i>	12
2.2.1. Vertrouwenspersonen BZK	12
2.2.2. Vertrouwenspersonen AIVD	12
2.2.3. Vertrouwenspersonen RCN	12
2.3. <i>Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen</i>	13
2.4. <i>Decentrale integriteitsfunctionarissen</i>	13
2.4.1. Adviseur integriteit Rijksdienst Caribisch Nederland	13
2.5. <i>Samenwerking externe en interne partners integriteitsmanagement</i>	14
2.5.1. Afdeling Onderzoek Bureau Integriteit Dienst Justitiële Inrichtingen	14
2.5.2. Politie en Openbaar Ministerie.....	14
2.5.3. Rijksrecherche	15
2.5.4. Interdepartementale samenwerking	15
2.5.5. Bureau Beveiligingsautoriteit VenJ-BZK.....	16
2.5.6. Directie Financieel Economische Zaken	16
2.5.7. CIO Office BZK	16
2.5.8. Auditdienst Rijk	16
3. Beleid en preventie	17
3.1. <i>Melden van financiële belangen</i>	17
3.2. <i>Communicatie</i>	17
3.2.1. Rijksportaal pagina's	18
3.2.2. Rijksportaal nieuwsberichten	18
3.2.3. Rijksoverheid.nl	18
3.2.4. Introductiebijeenkomsten.....	18
3.2.5. Maatwerksessies	18
3.2.6. Overige bijeenkomsten	19
3.2.7. Interne publicaties	20
3.2.8. Externe publicaties.....	20
4. Respons	21
4.1. <i>Respons in plaats van repressie</i>	21
4.2. <i>Signaleren en melden</i>	21

4.2.1.	Het proces van signaleren en melden	21
4.2.2.	Gemelde casussen in 2018	21
4.2.3.	Afgeronde meldingen in 2018 conform URI.....	22
4.3.	<i>Onderzoeken en afdoeningen</i>	22
4.3.1.	Het proces van intern onderzoek en afdoening.....	22
4.3.2.	Huis voor Klokkeluiders	24
4.3.3.	Duiding van de afgedane meldingen	24
4.4.	<i>Loketvragen: Advisering lijnmanagement buiten opvolging meldingen</i>	25
5.	Informatieverstrekkingen	27
5.1.	<i>Wob-verzoeken en mediavragen</i>	27
5.2.	<i>Burgercontacten</i>	27
5.3.	<i>Inzageverzoeken AVG</i>	28
	Bijlagen	29
1.	Registratieformulier integriteit ten behoeve van Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2018 conform Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI) (separaat).....	29
2.	Anoniem overzicht meldingen (vermoedens van) integriteitsschendingen bij Centrale Integriteitscoördinator BZK 2018 (Generiek BZK, zonder organisatieonderdelen) Openbaar/ongerubriceerd (separaat)	29

Voorwoord

In 2016 werd over het (gebroken) rapportagejaar 2015 voor het eerst een jaarrapportage uitgebracht vanuit de functie van Centrale Integriteitscoördinator BZK. Inmiddels is de vierde jaarrapportage gereed. Deze jaarrapportage over 2018 wordt eerder uitgebracht dan gebruikelijk. Reden hiervoor is dat de eerst ondergetekende per februari 2019 een functie elders heeft aanvaard, maar wij wel gezamenlijk verantwoording over het afgelopen jaar willen afleggen aan de beide opdrachtgevers van het departementale integriteitsmanagement: de directeur Concernondersteuning en de secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Deze verantwoording wordt openbaar gemaakt omdat openheid samen met integriteit de eerste van de zeven beginselen van de 'Nederlandse code voor goed openbaar bestuur' vormt. Daarom wordt niet alleen inzicht gegeven inzake beleid en communicatie, maar ook over de respons op casuïstiek. Deze informatie is wel geanonimiseerd, want er is op het dossier integriteitsmanagement een spanningsveld tussen transparantie en discretie. Het formulier Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI) is samen met een anoniem overzicht van afgeronde meldingen als bijlage opgenomen. In 2020 zullen alle departementen – beginnend met rapportagejaar 2019 – deze aanpak volgen. Deze openheid is goed voor de interne dialoog met Bestuursraad namens de bestuurders en de Departementale Ondernemingsraad namens de medewerkers, maar ook voor de dialoog en uitwisseling met andere organisaties en geïnteresseerden.

Inzicht in de aard en omvang van integriteitsschendingen heeft ook geleid tot een verbetering van het bedrijfsvoeringsproces inzake het voorkomen, herkennen en interveniëren bij excessief telefonie-/dataverbruik. Na een toename van het aantal gevallen in de afgelopen jaren is dit probleem sinds de zomer van 2018 beheersbaar geworden. In deze rapportage wordt dit nader toegelicht (paragraaf 4.3.3).

In 2018 heeft een belangrijke verbetering in het integriteitsmanagement plaatsgevonden wat de opvolging van integriteitsmeldingen betreft. Er is aangesloten op een interdepartementale pilot waarbij de afdeling Onderzoek van het Bureau Integriteit van de Dienst Justitiële Inrichtingen optreedt als partij voor het uitvoeren of uitbesteden van interne onderzoeken. Ook dit zal in deze rapportage (paragraaf 2.5.1) nader worden toegelicht.

Laatste aandachtspunt in deze rapportage is de capaciteit bij politie en Openbaar Ministerie voor het opvolgen van aangiften en het delen van informatie (zie paragraaf 2.5.2). Het ministerie van BZK heeft als werkgever een eigen onderzoeksplicht bij vermoedens van integriteitsschendingen, maar is soms volledig afhankelijk van de uitkomsten van het strafrechtelijk proces. Meer aandacht voor strafrechtelijke capaciteit en meer bekendheid van de wettelijke mogelijkheden om samen te werken en informatie te delen zou een integrale aanpak van het integriteitsmanagement – en daarmee een meer integere overheid – ten goede komen.

Den Haag, 29 januari 2019

mr. J.H. Maat MSSM & G. Venekamp,
Centrale Integriteitscoördinatoren BZK

Integriteit@minbzk.nl

Inleiding

Voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat is goed openbaar bestuur essentieel. Zonder goed openbaar bestuur kan tussen overheid en samenleving geen gezonde wisselwerking plaatsvinden en kan de overheid niet in maatschappelijke behoeften voorzien.¹ Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wil hét ministerie zijn van goed bestuur en een goede overheidsorganisatie.²

In de *'Nederlandse code voor goed openbaar bestuur'*, wordt integriteit samen met openheid als eerste van de zeven beginselen genoemd:

*"Het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten."*³

In artikel 125quater, onder d, Ambtenarenwet staat:

"Het bevoegd gezag van ambtenaren die door of vanwege het rijk [...] zijn aangesteld, stelt in overeenstemming met de Tweede Kamer, [...] vast op welke wijze jaarlijks verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid en over de naleving van de gedragscode."

Die jaarlijkse verantwoording geschiedt via de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk waarin met name de vermoedens van integriteitsschendingen en de afdoeningen te vinden zijn.⁴

Met deze Jaarrapportage Integriteitscoördinator BZK 2018 wordt een beeld gegeven van de stand van zaken rond het 'integriteitsmanagement' van het ministerie van BZK en een nadere invulling gegeven aan de verantwoording op dit dossier. Toch staat niet alles in deze rapportage. Dat heeft drie redenen.

Ten eerste is niet altijd bekend wat er binnen de onderdelen aan activiteiten aangaande integriteitsmanagement is ontplooid of welke (vermoedens van) integriteitsschendingen zich hebben afgespeeld, inclusief de opvolging hierop. In 2018 zijn 53 meldingen in behandeling genomen en ook 53 meldingen – ook uit voorgaande jaren – afgesloten. De Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is – zoals in de jaarrapportage 2017 reeds aangekondigd – in deze tellingen niet meer meegenomen.

De tweede reden is dat naast transparantie ook vertrouwen en discretie belangrijk zijn in het integriteitsmanagement. Het kan voor een lijnmanager – net als voor een medewerker – nog een behoorlijke drempel zijn om een melding te doen van een (vermoeden van een) integriteitsschending, zeker als hieruit het beeld kan ontstaan dat het binnen dat onderdeel niet goed op orde is. Dan is het belang om dit intern bespreekbaar en meldbaar te kunnen maken groter dan de transparantie naar buiten toe.⁵ Het is ons beeld dat de 'koudwatervrees' en verkramptheid op dit punt overigens steeds minder wordt, zeker bij de op dit punt meer ervaren managers.

De derde en laatste reden is dat er geen informatie is opgenomen van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), na het Rijksvastgoedbedrijf het grootste onderdeel binnen het ministerie van BZK. De aard van de werkzaamheden en de daaruit volgende geheimhouding is dusdanig specifiek dat er voor gekozen is om het verantwoordingsproces separaat te houden.

¹ Code voor goed openbaar bestuur, 2009:7.

² Toelichting SG Van Zwol op reorganisatie 'Nieuw BZK', 2 juni 2015, Rijksportaal.

³ Code voor goed openbaar bestuur, 2009:9.

⁴ In jaargang 2015 te vinden in paragraaf 2.13, pagina's 28-29.

⁵ Zie hierover het Informatieblad *Een integriteitsmelding binnen mijn onderdeel, wat nu? Wat je als leidinggevende moet weten en doen bij een vermoeden van een integriteitsschending*. Den Haag: BZK, oktober 2018.

Het ministerie van BZK wil, met de drie hiervoor genoemde voorbehouden, openheid betrachten op het dossier integriteit. BZK is een middelgroot departement met circa 9.929 medewerkers (8.329 bij BZK en circa 700 bij de RCN; medewerkers bij de AIVD en extern ingehuurde krachten niet meegerekend).⁶ Het zou dus vreemd zijn als hier nooit integriteitsschendingen plaats zouden vinden. Die integriteitsschendingen – variërend in aard, ernst en omvang – hebben in 2018 wel degelijk plaatsgevonden en een deel – de verhouding is een *dark number* – is ook gesignaleerd en gemeld: op de eerder genoemde circa 8.329 medewerkers zijn in 2018 bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK 53 casussen gemeld en ook 53 casussen conform de Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI) afgedaan. Elf casussen die in 2018 of daarvoor zijn gemeld waren op 31 december 2018 nog niet afgerond.⁷

Het aantal en de aard van de meldingen geeft een beeld van de integriteitsschendingen, maar dat beeld is niet volledig. De registratie is ook bedoeld om de opvolging – de respons – op (vermoedens van) integriteitsschendingen in beeld te brengen. Is de organisatie in staat om de casus objectief te laten onderzoeken, bij vaststelling hiervan te sanctioneren en – nog veel belangrijker – hiervan te leren? Een goede registratie van en respons op deze (vermoedens van) integriteitsschendingen dragen bij aan een groter integriteitsbewustzijn en het beter beheersbaar maken van integriteitsrisico's.

---

⁶ Op basis van P-Direkt december 2018 categorie 'ambtelijk personeel' exclusief AIVD, stichtingen en TMG: 8.329 en circa 700 bij de Rijksdienst Caribisch Nederland.

⁷ Conform de URI wordt het aantal betrokkenen geregistreerd van de meldingen die in dat jaar zijn afgedaan. Het kan dus gaan om zaken die in het verslagjaar, maar ook in voorgaande jaren zijn gemeld.

1. Externe ontwikkelingen

1.1. Gedragscode Integriteit Rijk

Sinds 10 oktober 2016 heeft het ministerie van BZK de Gedragscode Integriteit Rijk integraal overgenomen. Onderdelen kunnen aanvullende regels vaststellen, maar deze mogen niet ruimer zijn dan de bepalingen in de Gedragscode Integriteit Rijk.

In 2017 is de Gedragscode Integriteit Rijk herzien, waarbij een nieuwe paragraaf is toegevoegd over onafhankelijk onderzoek en wetenschappelijke integriteit. Doel hiervan is houvast te bieden aan medewerkers die te maken krijgen met het verrichten of laten verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Kernbegrippen zijn: onafhankelijkheid, transparantie en kwaliteit. Medewerkers kunnen in hun werk vanuit verschillende rollen betrokken zijn bij onderzoek, bijvoorbeeld als expert, opdrachtgever en onderzoeker. Ongeoorloofde beïnvloeding, of de schijn daarvan, van het onderzoek door de rijksoverheid moet hiermee worden voorkomen.

De herziene versie van de Gedragscode Integriteit Rijk is in januari 2018 uitgebracht. Ter ondersteuning van de voorlichting over de Gedragscode Integriteit Rijk is in 2018 door het IPIM (zie paragraaf 1.2) een animatiefilm ontwikkeld.⁸

⁸ <https://www.p-direkt.nl/documenten/videos/2019/01/08/gedragscode-integriteit-rijk>

1.2. IPIM

Het Interdepartementaal Platform voor Integriteitsmanagement (IPIM) bestaat sinds 2015 en is een voorportaal van de Interdepartementale Commissie Organisatie & Personeel (ICOP), de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk (ICBR) en het SG Overleg (SGO). Het IPIM ambieert hoogwaardige en samenhangende advisering binnen de sector Rijk. De van alle ministeries afkomstige deelnemers – allen integriteitscoördinator – werken nauw samen en bundelen kennis, ervaring en professionaliteit. Hiermee draagt ook het IPIM bij aan het concept van één Rijksoverheid. Het voorzitterschap en secretariaat is belegd bij het DGOO van BZK.

De Centrale Integriteitscoördinator BZK vertegenwoordigt het ministerie van BZK in het IPIM. Het IPIM heeft in 2018 acht maal vergaderd. Hiernaast zijn er diverse IPIM-werkgroepen actief, waarin in 2018 de Centrale Integriteitscoördinator BZK vertegenwoordigd was in de werkgroepen 'communicatie', 'buitenlandparagraaf Gedragscode Integriteit Rijk', 'baseline intern persoonsgericht onderzoek', 'meldpunt externen', 'Verklaring omtrent het gedrag', 'vertrouwenspersonen', 'melden en opvolgen integriteitsschendingen RCN' en de stuurgroep 'pilot recherchediensten Bureau Integriteit DJI'.

Vanuit de werkgroep communicatie zijn diverse interdepartementale producten ontwikkeld. Naast de reeds aangehaalde animatie over de Gedragscode Integriteit Rijk betreft het een zomerworkshop over ongewenste omgangsvormen en ook een ludiek bedoeld poetsdoekje voor het beeldscherm van tablet of smartphone in het kader van preventie van excessief dataverbruik.

In het kader van de eigen professionalisering en verbinding met andere disciplines heeft het IPIM een tweetal 'Leerateliers' uitgevoerd voor deelnemers uit het IPIM en daarbuiten. De ene Leeratelier-serie ging over de gevolgen van de informatisering in relatie tot integriteit, de andere Leeratelier-serie ging over 'horizontalisering', waarbinnen de drie thema's informatiedeling, betrouwbaarheid en belangenafweging als ambtelijk vakmanschap werden behandeld. Beide Leerateliers zijn in 2018 afgerond.

1.3. Kring van Integriteitscoördinatoren

De Kring van Integriteitscoördinatoren is een gremium voor het uitwisselen van kennis en ervaring. Aan de bijeenkomsten van 'de Kring' kunnen ook decentrale integriteitsfunctionarissen en andere betrokkenen op het terrein van integriteit deelnemen. Naast de Centrale Integriteitscoördinator BZK is ook de decentrale Integriteitscoördinator van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) lid van de Kring. De Kring heeft in 2018 twee maal vergaderd.

2. Interne ontwikkelingen

2.1. Centrale Integriteitscoördinator BZK

Sinds 1 april 2015 is de Centrale Integriteitscoördinator BZK een zelfstandige functionaris. In 2017 is de formatie uitgebreid van 1,0 naar 2,0 fte.. In het kader van de implementatie van de regeling Melden financiële belangen is in 2016 op tijdelijke basis een halve fte aan het dossier toegevoegd die de werkzaamheden in 2017 en 2018 heeft vervolgd (zie paragraaf 3.1).

De Centrale Integriteitscoördinator BZK is verantwoordelijk voor de advisering aan de departementsleiding over integriteitsmanagement (integriteitsbeleid en -implementatie) en de aanpak van (vermoedens van) integriteitsschendingen (respons). Vanuit deze rol is de Centrale Integriteitscoördinator BZK het departementale meldpunt voor (vermoedens van) integriteitsschendingen en registreert deze voor de interne en externe verantwoording, waaronder de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk.

Hiernaast heeft de Centrale Integriteitscoördinator BZK de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- aanspreekpunt (sparringpartner) voor het lijnmanagement;
- centraal coördinatiepunt voor de vertrouwenspersonen;
- ondersteuning van de minister van BZK in de afdoening van de adviezen van de Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen;
- bewustwordingsactiviteiten over integriteit, waaronder workshops en publicaties (intern en extern);
- onderhouden externe contacten over het departementale integriteitsmanagement (waaronder Huis voor Klokkenluiders, CAOP, Rijksrecherche, IPIM en Kring van Integriteitscoördinatoren).

De Centrale Integriteitscoördinator BZK is gepositioneerd bij de afdeling Beleid, Organisatie en Advies (BOA) van de directie Concernondersteuning en rapporteert aan de directeur Concernondersteuning en de secretaris-generaal.

Sommige organisatieonderdelen hebben vanwege hun omvang, bijzondere werkprocessen of fysieke afstand tot Den Haag een eigen integriteitsfunctionaris. Deze onderdelen volgen het departementale beleid, maar kunnen nadere regels stellen. Het gaat hierbij om de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) en de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN). Ook de Algemene Bestuursdienst van BZK heeft een eigen integriteitsfunctionaris, deze richt zich op de Topmanagementgroep (TMG) van het Rijk.⁹

Ook in 2018 zijn diverse cursussen en trainingen gevolgd in het kader van permanente educatie (zie ook paragraaf 2.2.1). Het gaat hierbij om de Verdiepingsleergang Integriteitsmanagement (CAOP), de Training Morele Oordeelsvorming (Governance & Integrity), een cursus klachtrecht (EC O&P) en een cursus Systemisch kijken naar lastige kwesties (EC O&P). Daarnaast is deelgenomen aan de in paragraaf 1.2 genoemde Leerateliers van het IPIM en de Dag van de Integriteit (27 september 2018).

⁹ De TMG valt buiten het verzorgingsgebied van de Centrale Integriteitscoördinator BZK, tenzij deze functionarissen binnen het ministerie van BZK zelf werkzaam zijn.

2.2. Vertrouwenspersonen integriteit en ongewenste omgangsvormen

Het ministerie van BZK kent drie groepen vertrouwenspersonen integriteit en ongewenste omgangsvormen:

1. Vertrouwenspersonen BZK
2. Vertrouwenspersonen AIVD
3. Vertrouwenspersonen RCN

De vertrouwenspersonen BZK en AIVD vallen – samen met de Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen – onder dezelfde Regeling vertrouwenspersonen integriteit en ongewenste omgangsvormen en Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen BZK.¹⁰

2.2.1. *Vertrouwenspersonen BZK*

De vertrouwenspersonen van BZK hebben een verzorgingsgebied van 8.329 medewerkers. De vertrouwenspersonen brengen gezamenlijk verslag uit aan de secretaris-generaal van BZK, dit is over het kalenderjaar 2017 in december 2018 gedaan. Op 14 december 2018 hebben de vertrouwenspersonen hun jaarrapportage met de secretaris-generaal kunnen bespreken.

In 2018 liep de benoemingstermijn van vijf vertrouwenspersonen af. Hiervan is één voor een nieuwe termijn aangewezen. Verder zijn er drie nieuwe vertrouwenspersonen geselecteerd en aangewezen. Hierbij is rekening gehouden met de diversiteit en spreiding over de organisatie, waarbij nog wordt gezocht naar één of twee vertrouwenspersonen buiten de Haagse regio. Gelet op de omvang van de organisatie en de belasting van de vertrouwenspersonen wordt getracht één vertrouwenspersoon per duizend medewerkers aan te houden.¹¹

Voor de permanente educatie wordt van de vertrouwenspersonen verwacht dat men zich blijft ontwikkelen in kennis en vaardigheden. Men kan uit het cursusaanbod van het Netwerk Vertrouwenspersonen van het Expertisecentrum Organisatie en Personeel (EC O&P) en het Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP) naar behoefte opleidingen, trainingen en intervisiebijeenkomsten afnemen. Daarnaast is het mogelijk om bij marktpartijen ten laste van het budget van de Centrale Integriteitscoördinator BZK cursussen te volgen. Begin 2018 is een cursus klachtrecht voor een deel van de vertrouwenspersonen verzorgd.

Omdat de jaarrapportage van de vertrouwenspersonen over 2018 in januari 2019 nog niet beschikbaar is (rapportage hoort voor 1 april plaats te vinden) worden in deze rapportage geen nadere cijfers en bevindingen over 2018 aangegeven.

2.2.2. *Vertrouwenspersonen AIVD*

De vertrouwenspersonen van de AIVD brengen verslag uit aan de directeur-generaal AIVD. Hierover is bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK geen nadere informatie bekend. De Centrale Integriteitscoördinator BZK heeft hiermee verder geen bemoeienis meer.

2.2.3. *Vertrouwenspersonen RCN*

De vertrouwenspersonen van de RCN hebben een eigen Regeling vertrouwenspersonen integriteit en Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen Rijksambtenaren BES.¹² De gegevens over 2018 zijn bij afronding van deze rapportage nog niet beschikbaar.

¹⁰ Staatscourant 2013, 22473, 7 augustus 2013.

¹¹ Hier moet een balans worden gevonden tussen enerzijds voldoende casuïstiek per vertrouwenspersoon om hier ervaring mee op te doen en anderzijds voorkomen dat er sprake is van overbelasting.

¹² Staatscourant 2014, 14137, 23-05-2014.

2.3. Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen

Het ministerie van BZK heeft een Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen met een onafhankelijke voorzitter. Deze is ingesteld door de minister van BZK conform de Regeling vertrouwenspersonen integriteit en ongewenste omgangsvormen en Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen BZK.¹³ Het secretariaat is belegd bij het Expertisecentrum Organisatie en Personeel (EC O&P), een onderdeel van BZK dat deze dienstverlening ook voor diverse andere departementen verzorgt. De klachtencommissie brengt haar adviezen rechtstreeks uit aan de minister van BZK. De ambtelijke afhandeling van de besluiten van de minister van BZK en de bewaring van de klachtdossiers is belegd bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK.

In 2018 zijn twee nieuwe voorzitters en twee nieuwe leden voor de klachtencommissie benoemd. De klachtencommissie heeft in 2018 geen adviezen uitgebracht. In 2018 is op grond van artikel 15 van de Regeling (...) Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen BZK (2013) één dossier door de Centrale Integriteitscoördinator BZK vernietigd vanwege het verstrijken van de bewaartermijn.

2.4. Decentrale integriteitsfunctionarissen

Zoals in paragraaf 2.1 aangegeven hebben sommige organisatieonderdelen vanwege hun omvang, bijzondere werkprocessen of fysieke afstand tot Den Haag een eigen integriteitsfunctionaris. Deze onderdelen volgen het departementale beleid, maar kunnen nadere regels stellen.

De decentrale integriteitscoördinator van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB, mevrouw drs. M. Ipenburg) richt zich op RVB-specifieke integriteitsmanagement en voorlichting, er wordt bij het RVB geen casuïstiek decentraal behandeld. Het integriteitsmanagement van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN, mevrouw J. Wong Loi Sing, MBA) is met ingang van 1 januari 2018 wel geheel gedecentraliseerd. Hieronder wordt dit door haar nader toegelicht.

2.4.1. Adviseur integriteit Rijksdienst Caribisch Nederland

In 2018 is veel aandacht besteed aan een betere borging van integriteit binnen de Rijksdienst Caribisch Nederland.

Ten aanzien van de bewustwording zijn ook in 2018 voorwaartse stappen gezet. Het hele jaar door heeft integriteit binnen het *Rode loper-programma* (het inductieprogramma voor nieuwe medewerkers) de nodige aandacht gekregen. Daarnaast zijn er diverse workshops georganiseerd in Caribisch Nederland over het thema 'risico awareness' en workshops ongewenste omgangsvormen binnen de diverse diensten. Beide workshops hebben veel losgemaakt hetgeen aangeeft dat het onderwerp meer aandacht behoeft in de komende jaren.

Op het gebied van voorlichting heeft de RCN materialen ontwikkeld. Er is een folder gemaakt over interne onderzoeken en ook de werking van de klachtenregeling is middels een folder toegelicht. Daarnaast zijn ook dilemmakaarten ontwikkeld die voortvloeien uit de gedragscode. Er is ook wekelijks op intranet een kort nieuwsbericht over integriteit en informatiebeveiliging om de bewustwording te stimuleren. Naast deze voorlichting is een brede training aangeboden aan alle betrokkenen die met integriteit en ongewenste omgangsvormen te maken hebben zoals diensthoofden, vakbonden, medezeggenschapsraadsleden, interne onderzoekers et cetera.

Het proces met betrekking tot het '*Protocol ongewenste omgangsvormen Rijksdienst Caribisch Nederland*' begint ook beter vorm te krijgen. Dit protocol is getoetst aan de praktijk en op basis van de aanbevelingen wordt het protocol verder aangepast. Naast het verhogen van

¹³ Staatscourant 2013, 22473, 7 augustus 2013.

bewustwording, voorlichting en het aanscherpen van de procedures, zijn in 2018 een aantal zogenoemde klachtbehandelaars opgeleid. Zij zijn verantwoordelijk voor het intern oppakken van de klachten binnen hun organisatie-eenheid.

Het hoge verloop van de diverse ambtenaren is echter een zorgpunt. Van de negen medewerkers die waren geschoold als interne onderzoeker zijn er drie vertrokken. Dat heeft ervoor gezorgd dat er weer moest worden geworven, want zij vervullen hun rol als een neventaak. Tot slot is in 2018 de klachtencommissie officieel ingesteld. Dit conform de regeling vertrouwenspersonen integriteit en klachtencommissie ongewenste omgangsvormen Rijksambtenaren BES. Tevens zijn er vijf nieuwe vertrouwenspersonen benoemd. Voor hen zijn interviews georganiseerd samen met de vertrouwenspersonen 'Carib' van het ministerie van Defensie.

In 2019 zal voorlichting en preventie de nodige aandacht krijgen en zal het ingeslagen pad verder worden uitgewerkt. De solide basis die is opgebouwd vormt de uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het beleid voor de Rijksdienst Caribisch Nederland.

Met ingang van 1 januari 2018 zijn interdepartementale procesafspraken in werking getreden waardoor alle RCN zaken wat de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk betreft onder het ministerie van BZK vallen. De werkgeversverantwoordelijkheid en het bevoegd gezag voor bijna alle medewerkers ligt namelijk bij de directeur RCN en daarmee bij het ministerie van BZK, maar de aansturing op de werkprocessen ligt bij de diensthoofden die onder de vakdepartementen vallen (zie ook paragraaf 2.4.2). Een casus die bijvoorbeeld bij de Belastingdienst Caribisch Nederland op Bonaire heeft gespeeld wordt dan dus niet meegeteld bij het ministerie van Financiën, maar bij het ministerie van BZK.

Deze zaken worden echter wel separaat behandeld van de Jaarrapportage Centrale Integriteitscoördinator BZK. De RCN heeft de afgelopen jaren dusdanig geïnvesteerd in capaciteit en expertise dat de Centrale Integriteitscoördinator BZK meer op afstand kan staan. Wel blijft er periodiek overleg met de decentrale functionarissen en de directeur RCN/Rijksvertegenwoordiger en ook blijft de Centrale Integriteitscoördinator BZK betrokken bij RCN casuïstiek met een politiek-bestuurlijk afbreukrisico (waaronder indien er sprake zou zijn van een melding over de directeur RCN of Rijksvertegenwoordiger).

2.5. Samenwerking externe en interne partners integriteitsmanagement

Integriteitsmanagement staat niet op zichzelf, maar is in verbinding met andere bedrijfsvoeringprocessen en primaire werkprocessen. Er wordt dan ook met veel partijen samengewerkt, zowel intern als extern.

2.5.1. Afdeling Onderzoek Bureau Integriteit Dienst Justitiële Inrichtingen

In 2018 is een interdepartementale pilot van start gegaan om samen te werken op het gebied van interne onderzoekscapaciteit en de inhuur van externe commerciële onderzoekscapaciteit. Dit wordt gecoördineerd door het Bureau Integriteit van de Dienst Justitiële Inrichtingen (BI-DJI). De capaciteit en expertise van de afdeling Onderzoek van BI-DJI staat ook ter beschikking aan andere departementen. Via de Centrale Integriteitscoördinator BZK is in 2018 vier maal een beroep gedaan op de afdeling Onderzoek van BI-DJI. De ervaringen zijn hoopgevend voor de toekomst en bieden een oplossing voor de capaciteitsproblemen die op dit vlak de afgelopen jaren zijn ondervonden.

2.5.2. Politie en Openbaar Ministerie

Wanneer bij de behandeling van (vermoedens van) integriteitsschendingen sprake lijkt te zijn van strafbare gedragingen wordt hiervan een melding of aangifte gedaan bij de politie. Ook komt het

voor dat vanuit de politie of het Openbaar Ministerie zelf contact wordt opgenomen om informatie op te vragen (vordering op grond van o.a. artikel 126nd Wetboek van Strafvordering) of te delen uit eigen beweging of op verzoek van de werkgever als belanghebbende (artikel 19 Wet politiegegevens en artikel 39f Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens). Wanneer rond een casus zowel een disciplinair als een strafrechtelijk traject loopt wordt dit 'samenloop' genoemd.

Zonder afbreuk te willen doen aan de gevallen waarin het goed gaat is het een zorgpunt dat de capaciteit bij politie en Openbaar Ministerie voor de behandeling van samenloopdossiers regelmatig onvoldoende blijkt te zijn. Dit is niet alleen een waarneming vanuit de Centrale Integriteitscoördinator BZK, maar wordt ook aangegeven vanuit politie en Openbaar Ministerie zelf.

Interne diefstal of fraude legt het bij de prioriteitstelling begrijpelijkerwijs af tegen maatschappelijk zwaardere zaken. Er gaat echter een verkeerd signaal vanuit als deze in het geheel niet worden opgepakt terwijl de werkgever het soms aan handelingsperspectief (zoals onderzoeksbevoegdheden) ontbreekt, bijvoorbeeld wanneer de digitale gegevensdragers aan de politie zijn overgedragen en geen eigen onderzoek meer mogelijk is. Hierdoor is de doorlooptijd lang of wordt een zaak in het geheel niet opgepakt, hetgeen nadelig is voor alle betrokkenen: melder/slachtoffer, subject van onderzoek/verdachte en de organisatie. Dit kan het vertrouwen in het integriteitsmanagement van de organisatie ondergraven en een verminderde meldingsbereidheid tot gevolg hebben. Een doorlooptijd van een jaar of langer komt regelmatig voor, vooral in gevallen waarbij de werkgever voor de behandeling van de casus volledig afhankelijk is van informatie vanuit politie en Openbaar Ministerie. Dit is vooral onbevredigend wanneer BZK zelf de benadeelde en aangevende partij is. Hierbij blijkt geregeld dat de wettelijke mogelijkheid om informatie te delen voordat de strafrechtelijke tenlastelegging heeft plaatsgevonden onvoldoende bekend is bij politie en Openbaar Ministerie en in sommige gevallen wordt ook het belang van BZK als overheids-werkgever en de doorwerking van integriteitsschendingen binnen de overheid niet onderkend.

2.5.3. *Rijksrecherche*

De Rijksrecherche is een opsporingsinstantie die rechtstreeks valt onder het College van Procureurs-Generaal van het Openbaar Ministerie en zich richt op misdrijven begaan door ambtenaren, overheidsbestuurders en politieke ambtsdragers.

Al dan niet anonieme meldingen die het ministerie van BZK raken en worden gedaan bij Meld Misdad Anoniem van de stichting NL Confidential worden na intake doorgeleid naar het Team Criminele Inlichtingen van de Rijksrecherche. Hier vindt een inhoudelijke beoordeling plaats en kan ervoor worden gekozen deze voor interne behandeling te melden bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK. Indien er een vermoeden is van een integriteitsschending die tevens een ambtsmisdrijf is conform titel XXVIII van het Wetboek van Strafrecht wordt altijd melding of aangifte gedaan bij de Rijksrecherche. Bij overige misdrijven met een relatie tot het ministerie van BZK kan ook aangifte worden gedaan bij de Rijksrecherche, al zullen zaken zoals diefstal, verduistering en inbraak veelal bij de reguliere politie worden aangegeven.

In 2018 zijn diverse casussen met functionarissen van de Rijksrecherche besproken. Geen hiervan heeft geresulteerd in een formele aangifte in 2018.

2.5.4. *Interdepartementale samenwerking*

Naast de samenwerking binnen het IPIM (zie paragraaf 1.2) wordt ook bilateraal met departementen samengewerkt. Doordat steeds meer bedrijfsvoeringtaken binnen het Rijk door het ministerie van BZK worden verzorgd vanuit de Shared Service Organisaties van het DG Vastgoed en Bedrijfsvoering Rijk op het gebied van bijvoorbeeld vastgoed, huisvesting, facility management, beveiliging, ICT, bedrijfszorg, archivering, organisatie- en juridisch advies is samenwerking bij casussen waarbij beide departementen worden geraakt noodzakelijk. De samenwerking verloopt over het algemeen goed, al blijft het wel een aandachtspunt voor de betrokken partijen bij welke partij het primaat ligt. Ook in het kader van intervisie en het delen van expertise en bewustwordingsinstrumenten wordt bilateraal samengewerkt.

2.5.5. Bureau Beveiligingsautoriteit VenJ-BZK

De Beveiligingsautoriteit (Beveiligingsambtenaar, BVA) draagt – samen met de medewerkers van Bureau BVA – zorg voor het toezicht op de integrale beveiliging van het departement, adviseert hierover en laat incidenten onderzoeken. Vanuit deze rol heeft de BVA een signalerende rol inzake (vermoedens van) integriteitsschendingen – met name bij opzettelijke inbreuken op de beveiliging door medewerkers – en meldt deze bij de Integriteitscoördinator BZK.

2.5.6. Directie Financieel Economische Zaken

De Directie FEZ heeft een signalerende functie bij (vermoedens van) integriteitsschendingen in relatie tot financieel beheer (bijvoorbeeld bij inkoop vanuit de rol van Coördinerend Directeur Inkoop, CDI). Verder is de directeur FEZ verantwoordelijk voor opdrachtverstrekking vanuit het departement aan de Auditdienst Rijk (ADR), hiervan kan sprake zijn indien er een feitenonderzoek noodzakelijk is naar aanleiding van een vermoeden van een integriteitsschending met een financiële component. In 2018 hebben geen gezamenlijke casussen gespeeld.

2.5.7. CIO Office BZK

De samenwerking die in 2017 is ingezet is in 2018 vervolgd. Zowel wat bewustwording als wat respons op casuïstiek betreft.

Er hebben diverse gezamenlijke bewustwordingsactiviteiten plaatsgevonden, waaronder het ontwikkelen van een *praatplaat* 'Gedrag Wijzer BZK' waarin aandacht wordt gevraagd voor integriteit, informatiebeveiliging en privacy. In het kader van de campagne 'Alert online' zijn zadelhoesjes uitgedeeld met als slogan: 'We zitten er bovenop: informatiebeveiliging, privacybescherming, integriteit'. Verder is in december 2018 – samen met Communicatie – op het Rijkspotaal (intranet) een oliebollenquiz georganiseerd om medewerkers op een ludieke manier te betrekken bij de bewustwording.

Met de Chief Information Security Officer (CISO) van het CIO Office BZK zijn nadere afspraken gemaakt in het kader van de respons op datalekken waarbij mogelijk ook sprake is van integriteitsschendingen. Hiervan is sprake als het datalek intentioneel of verwijtbaar is. Hiermee wordt een nadere invulling gegeven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de AVG.

2.5.8. Auditdienst Rijk

Jaarlijks vindt vanuit de ADR overleg plaats met de Centrale Integriteitscoördinator BZK in het kader van de goedkeuringsverklaring van de jaarrekening van BZK. De focus ligt hierbij op voorvallen die dermate ernstig zijn dat deze van invloed zouden kunnen zijn op de afgifte van de goedkeuringsverklaring. Naast de controlerende rol, kent de ADR ook een opdrachtgestuurde rol, in dit kader met betrekking tot integriteitsvraagstukken. Dit zijn overigens gescheiden processen.

In 2018 zijn twee vraaggestuurde onderzoeken uitgevoerd met betrokkenheid van de Centrale Integriteitscoördinator BZK. Het eerste onderzoek betreft een beleidsonderzoek naar de aandacht voor en uitvoering van enkele integriteitsregels bij BZK. De uitkomsten en de managementreactie vanuit BZK hierop worden in 2019 gepubliceerd. Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd naar het systeem van melden en escaleren van excessief dataverbruik. Bij de opdrachtverstrekking is reeds bepaald dat dit onderzoek geanonimiseerd gepubliceerd zou worden, hetgeen op 25 maart 2018 via Rijksoverheid.nl ook is uitgevoerd (zie ook paragraaf 4.3.3).¹⁴

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/03/25/onderzoek-systeem-van-melden-en-escaleren-van-excessief-dataverbruik>

3. Beleid en preventie

3.1. Melden van financiële belangen

In 2017 is gestart met de implementatie van de 'Uitvoeringsregeling melding financiële belangen BZK'.¹⁵ Deze regeling is bedoeld als extra waarborg voor onafhankelijke en onpartijdige taakuitoefening door een ambtenaar en heeft zijn basis in artikel 61a van het ARAR. Hierin is bepaald dat ambtenaren een meldplicht van hun financiële belangen krijgen opgelegd, indien sprake is van een bijzonder risico op financiële belangenverstremgeling. Risico's op financiële belangenverstremgeling worden vanuit drie invalshoeken geanalyseerd:

1. Aanwezigheid van koersgevoelige informatie.
2. Mogelijkheid om besluitvorming te beïnvloeden op zodanig wijze dat een medewerker zichzelf (of gelieerde derden) financieel kan bevoordelen.
3. Voorbeeldfunctie/uitstraling naar buiten toe.

Implementatie vindt fasegewijs binnen BZK plaats en is inmiddels afgerond binnen de volgende organisatieonderdelen:

Onderdeel	Aantal
Rijksvastgoedbedrijf (RVB)	47
FM Haaglanden (FMH)	21
Doc Direkt	16
P-Direkt	6
Totaal reeds vastgestelde MFB-functionarissen	90

De implementatie van de Uitvoeringsregeling melding financiële belangen BZK loopt momenteel nog binnen de onderdelen Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), Logius, DGOO, DGBW, PDGOW en UBR. Voor de andere organisatieonderdelen van BZK start implementatie in 2019.

Als Compliance Officer voor de Uitvoeringsregeling is in 2017 drs. J.G.M. Hoffman aangewezen. Projectleider is drs. M.E. Andringa-Mann.

3.2. Communicatie

Integriteit is een onderwerp waar men lang en breed over kan filosoferen, terwijl een organisatie vooral belang heeft bij het operationaliseren van het begrip, juist om integriteit te kunnen internaliseren. De belangrijkste rol hierin is weggelegd voor de lijnmanager die in het dagelijks functioneren een voorbeeldfunctie heeft, het onderwerp ter sprake kan brengen tijdens MT-vergaderingen, werkoverleggen, de gesprekscyclus (plannings-, functionerings- en beoordelingsgesprekken), voortgangsgesprekken en PO's met medewerkers.

Deze rol van het management komt ook aan bod tijdens de gesprekken die de Centrale Integriteitscoördinator BZK heeft met lijnmanagers (met name directeuren en afdelingshoofden). Mede ter ondersteuning van deze lijnmanagers, maar ook gericht op de medewerkers in het algemeen, zijn onderstaande communicatieactiviteiten uitgevoerd.

¹⁵ Staatscourant 2015, 8838, 30 maart 2015.

3.2.1. *Rijksportaal pagina's*

Het Rijksportaal is het intranet van de Rijksoverheid en een belangrijke vindplaats van informatie voor medewerkers en leidinggevendenden. De Centrale Integriteitscoördinator BZK heeft een eigen subpagina op het Rijksportaal.

3.2.2. *Rijksportaal nieuwsberichten*

Diverse malen is op Rijksportaal een nieuwsbericht gepubliceerd dat direct of indirect betrekking had op integriteit:

- 24 januari 2018: 'Klik eens door de Gedragscode Integriteit Rijk';
- 12 februari 2018: 'Nieuwe vertrouwenspersoon';
- 16 mei 2018: 'Gebruik van je mobiele apparatuur, wat mag wel, wat mag niet?';
- 12 juli 2018: 'Hoe gebruik jij je BZK-smartphone of -tablet tijdens je vakantie?';
- 1 oktober 2018: 'Alert Online veilig omgaan met informatie, we zitten er bovenop!';
- 22 november 2018: 'Onder druk gezet om niet integer te handelen, meld het!';
- 29 november 2018: 'CIO Oliebollenquiz van start';
- 11 december 2018: 'Eerste oliebollenprijs is gewonnen in Tilburg';
- 13 december 2018: 'Tweede editie oliebollenquiz';
- 24 december 2018: 'CIO Rijk wint verse oliebollen in 2^e Oliebollenquiz'.

3.2.3. *Rijksoverheid.nl*

Om het melden van (vermoedens van) integriteitsschendingen en het stellen van vragen over het departementale integriteitsbeleid te vergemakkelijken is op het BZK-deel van Rijksoverheid.nl de pagina 'Integriteitsschending melden' voorzien van contactgegevens zodat ook externen rechtstreeks contact kunnen opnemen met de Integriteitscoördinator BZK, onder meer via integriteit@minbzk.nl. Ook de mogelijkheid van het anoniem melden via Meld Misdaad Anoniem van stichting NL Confidential blijft genoemd.¹⁶

3.2.4. *Introductiebijeenkomsten*

Medewerkers die in dienst treden van het ministerie van BZK krijgen een introductieprogramma aangeboden. De centrale introductie wordt georganiseerd vanuit de afdeling BOA. Hierin maakt men kennis met de inhoud en structuur van BZK, wordt ingegaan op media-alertheid en politiek-bestuurlijke sensitiviteit en wordt door of namens de Centrale Integriteitscoördinator BZK een onderdeel verzorgd waarin op interactieve wijze wordt ingegaan op integriteit: 'Integriteit bij BZK'.

In 2018 is acht maal een dergelijke introductiebijeenkomst verzorgd. Daarnaast is ook een aparte integriteitslunch verzorgd voor de nieuwe lichten Rijkstrainees.

3.2.5. *Maatwerksessies*

Ter ondersteuning van de lijnmanagers in hun verantwoordelijkheid om de bewustwording over integriteit te vergroten heeft de Centrale Integriteitscoördinator BZK 'Maatwerksessies' ontwikkeld en aangeboden. Deze maatwerksessies worden in de regel in drie fasen uitgevoerd.

In de eerste fase is er een 1-op-1 gesprek tussen de Centrale Integriteitscoördinator BZK en de lijnmanager. Hierin worden dilemma's en voorvallen besproken, alsmede de koers die men binnen het onderdeel wil varen (onderdelen hebben namelijk de ruimte om aanvullende regels te bepalen als de omstandigheden daarom vragen).

In de tweede fase is er een gesprek in het MT. Dit is er vooral op gericht dat er een gedeeld beeld is van de integriteitsrisico's en een gedeelde visie op de nadere invulling van de normen uit de

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/inhoud/contact-met-bzk/integriteitsschending-melden>

Gedragscode Integriteit binnen het onderdeel. Hiermee worden willekeur en misverstanden tegengegaan.

De derde fase bestaat uit een workshop met de medewerkers en een leidinggevende. Dit hoeft niet de eigen leidinggevende te zijn, als het maar een MT-lid is. De ideale groepsomvang is 8-15 personen. De medewerkers en het MT-lid voeren onderling het gesprek en gaan in op dilemma's. De Centrale Integriteitscoördinator BZK is hierin vooral moderator – bijvoorbeeld met aanvullende casuïstiek – en licht het beleid en de regelgeving nader toe.

Deze bijeenkomsten zijn geen 'af te vinken' eindpunt, maar een startpunt om integriteitsdilemma's beter bespreekbaar te maken met en tussen medewerkers en leidinggevendenden. Maatwerksessies zijn intensief en kosten veel tijd. Toch wordt hier wel prioriteit aan gegeven. Een van de voordelen is dat de meldingsbereidheid binnen deze onderdelen duidelijk verbetert, zowel vanuit medewerkers als leidinggevendenden. Maatwerksessies zijn altijd op verzoek en altijd in aanwezigheid van een lijnmanager/MT-lid. Tijdens de gesprekken met lijnmanagers worden de maatwerksessies altijd als mogelijk instrument aangeboden door de Centrale Integriteitscoördinator BZK. Ook de HRM-adviseurs zijn hierover geïnformeerd en kunnen dit ter sprake brengen.

In 2018 zijn vier maatwerksessies verzorgd:

- 'Nevenwerkzaamheden en integriteit' (30 januari 2018);
- 'Social media en integriteit' als onderdeel van de Spring Course DG OO (5 april 2018);
- Dilemmasessie (oktober 2018);
- 'Herkennen van fraudeurs' voor mPulse (onderdeel van een serie managementbijeenkomsten) verzorgd door dr. J. van Onna (8 november 2018).

Verder is een discussiebijeenkomst over wetenschappelijke integriteit verzorgd binnen het Strategienetwerk BZK (5 februari 2018).

Tot slot zijn in 2018 zes Trainingen Morele Oordeelsvorming georganiseerd voor HRM Adviseurs, welke zijn verzorgd door een externe partij.

3.2.6. Overige bijeenkomsten

Onderdelen nemen ook zelf initiatief om integriteit in hun primaire bedrijfsprocessen onder de aandacht te brengen, variërend van workshops en trainingen tot eigen publicaties. Dit wordt ook aangemoedigd omdat vanuit de Centrale Integriteitscoördinator BZK onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle onderdelen periodiek aan te doen. Deze eigen activiteiten worden (nog) niet structureel gerapporteerd en zijn dus niet altijd bekend bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK.

Ter ondersteuning van de eigen activiteiten zijn gedrukte exemplaren van de Gedragscode Integriteit Rijk en dropzakjes met 'steekpenningen' beschikbaar. Deze zijn geïntroduceerd om het onderwerp integriteit op een laagdrempelige wijze bespreekbaar te maken en voorzien van een verwijzing naar het Rijksportaal en het e-mailadres van de Centrale Integriteitscoördinator BZK.

In het kader van kennisdeling en uitwisseling worden ook presentaties bij en voor andere organisaties gegeven. Zo is in het kader van de Week van de Integriteit een lunchlezing over social media en integriteit verzorgd voor de ministeries van SZW, VWS, en OCW (24 januari 2018). Tijdens de landelijke vakdag voor interne onderzoekers binnen de Rijksoverheid is namens het IPIM een toelichting gegeven over de ontwikkelingen tot een 'Baseline intern persoonggericht onderzoek' (17 april 2018).

3.2.7. Interne publicaties

Hoewel vrijwel alle informatie over integriteit digitaal op het Rijksportaal te vinden is, blijkt er toch behoefte te zijn aan losse publicaties.

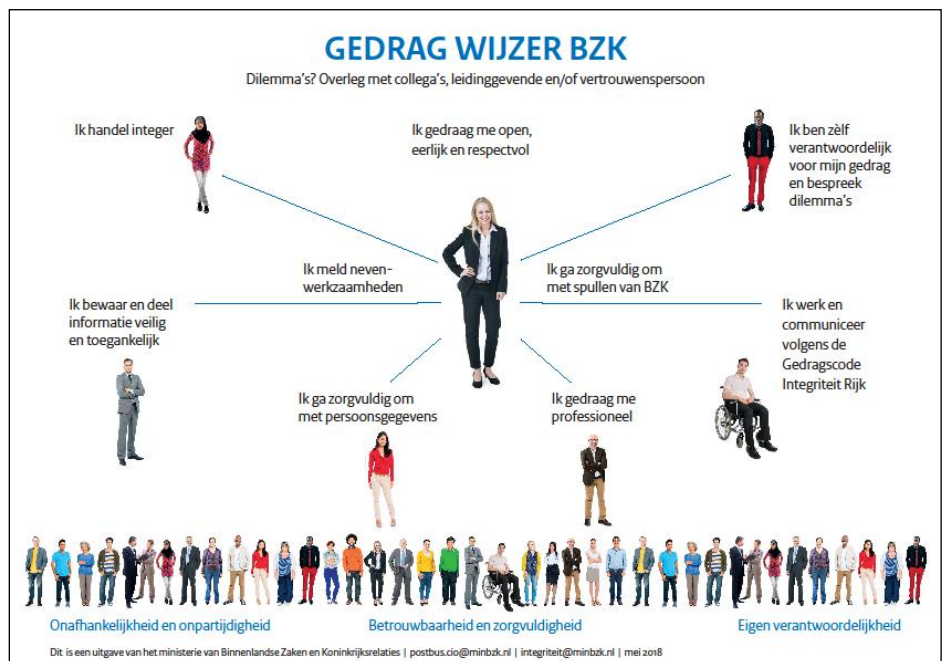
In mei 2018 is het informatieblad *'Nevenwerkzaamheden verrichten, wanneer en hoe moet ik dit melden?'* uitgebracht omdat er in toenemende mate vragen kwamen vanuit medewerkers en leidinggevenden welke nevenwerkzaamheden wel toegestaan waren en welke niet. Met dit informatieblad – dat is voorzien van 21 voorbeelden uit de eigen BZK-praktijk – wordt een handelingsperspectief gegeven waaruit blijkt dat met de juiste afspraken veel mogelijk is.

Het informatieblad *'Integriteit bij BZK'* is in september 2018 geactualiseerd. Dit informatieblad krijgen alle nieuwe medewerkers bij het aanstellingspakket uitgereikt. In dit informatieblad worden de belangrijkste integriteitsregels en de vindplaatsen voor nadere informatie hierover toegelicht. Ook worden de contactgegevens van vertrouwenspersonen, de klachtencommissie ongewenste omgangsvormen en de (de)centrale integriteitscoördinatoren genoemd.

In 2018 is ook het informatieblad over integriteitsmeldingen voor leidinggevenden die worden geconfronteerd met een vermoeden van een integriteitsschending binnen het eigen onderdeel *'Een integriteitsmelding binnen mijn onderdeel, wat nu? Wat je als leidinggevende moet weten en doen bij een vermoeden van een integriteitsschending'* herzien (oktober 2018).

Hiernaast bestaan de reeds eerder uitgebrachte informatiebladen *'Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen'*, *'Informatieblad Gedragscode Integriteit Rijk 2016, leidinggevenden BZK'* en *'Een intern onderzoek, wat betekent dat voor mij?'* voor betrokkenen bij interne onderzoeken.

Tot slot wordt hier de reeds in paragraaf 2.5.7 met het CIO Office BZK en Communicatie ontwikkelde *praatplaat 'Gedrag Wijzer BZK'* genoemd (mei 2018).

3.2.8. Externe publicaties

Vanuit de rol van Centrale Integriteitscoördinator BZK zijn in 2018 ook twee externe publicaties verschenen, die mede worden gebruikt voor interne voorlichting. Deze externe publicaties zijn daarom ook geautoriseerd vanuit woordvoering. In oktober 2018 verscheen het artikel *'Omgaan met 'gedoe' over social media en integriteit'* op [Pwnet.nl](https://www.pwnet.nl), een website voor HRM.¹⁷ Dit artikel verscheen in december 2018 bij dezelfde uitgeverij in het magazine *Security Management*, zowel digitaal als in print.¹⁸

¹⁷ <https://www.pwnet.nl/organisatie-strategie/artikel/2018/10/omgaan-met-gedoe-over-social-media-en-integriteit-10128222>

¹⁸ <https://www.securitymanagement.nl/omgaan-met-gedoe-over-social-media-en-integriteit/>

4. Respons

4.1. Respons in plaats van repressie

Het proces van signaleren, melden, onderzoeken en afdoen (waaronder sanctioneren) van (vermoedens van) integriteitsschendingen wordt veelal 'repressie' genoemd. Hoewel deze term strikt genomen niet onjuist is doet deze niet altijd recht aan de keuzes in de opvolging van (vermoedens van) integriteitsschendingen. Daarom is gekozen om dit proces 'respons' te noemen.

4.2. Signaleren en melden

4.2.1. *Het proces van signaleren en melden*

Iedereen kan een (vermoeden van een) integriteitsschending of een andere misstand binnen de organisatie melden bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK die de melding registreert en in behandeling neemt. Meldingen kunnen ook binnenkomen via een lijnmanager (tot en met de secretaris-generaal), een HRM-adviseur, de CISO, een vertrouwenspersoon of de Beveiligingsautoriteit (BVA), die de melding vervolgens doorzendt naar de Centrale Integriteitscoördinator BZK. In de voorlichting wordt er overigens nadrukkelijk op gewezen dat medewerkers in voorkomende gevallen ook extern kunnen melden. Dat kan bij het Huis voor Klokkenluiders of anoniem via NL Confidential (Meld Misdaad Anoniem).¹⁹ In 2018 zijn geen meldingen ontvangen via deze externe route.

Een melding kan mondeling en schriftelijk geschieden. Zodra de Centrale Integriteitscoördinator BZK een melding binnen krijgt, ontvangt de melder in beginsel een ontvangstbevestiging. Hierna vindt de wegging plaats welke vervolgstappen geëigend zijn (zie paragraaf 4.3).

4.2.2. *Gemelde casussen in 2018*

In deze rapportage wordt ingegaan op het verzorgingsgebied van de Centrale Integriteitscoördinator BZK. De AIVD en de RCN worden zoals eerder aangegeven buiten beschouwing gelaten.

In 2018 zijn 53 casussen gemeld. Dit is een daling ten opzichte van 2017 toen 66 meldingen werden ontvangen. In 2016 waren er 48 casussen en in 2015 – een 'gebroken boekjaar' waren dit er 25. Voordat de rol van integriteitscoördinator zelfstandig was ingericht was dit aantal in de periode 2010-2014 respectievelijk: 8, 5, 6, 9 en 3.

Gelet op de 8.329 medewerkers in het verzorgingsgebied van de Centrale Integriteitscoördinator BZK valt het huidige aantal gemelde casussen binnen de bandbreedte van de – informele – benchmark dat 0,5 tot 1 procent van de medewerkers betrokken is bij een (vermoeden van een) integriteitsschending. Het huidige aantal meldingen zit met 53 netjes binnen de bandbreedte van 41 tot 83 zaken. Er zal desalniettemin altijd een gat blijven tussen het werkelijke aantal integriteitsschendingen, de constatering, de meldingen en de registraties hiervan, maar de inspanningen zijn er op gericht dit zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Dit uiteraard naast het voorkomen van integriteitsschendingen.

Het voorlichten van lijnmanagement en HRM Advies over melden bij de Centrale Integriteitscoördinator BZK van disciplinaire afdoeningen naar aanleiding van een vastgestelde

¹⁹ Voor de ontvankelijkheid van een melding bij het Huis voor Klokkenluiders is het wel van belang dat de melder een ambtenaar of werknemer is (geweest) van de organisatie waarop de melding betrekking heeft.

integriteitsschending blijft noodzakelijk om tot een zo volledig mogelijke centrale registratie te komen ten behoeve van interne en externe verantwoording.

4.2.3. Afgeronde meldingen in 2018 conform URI

Voor de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk wordt de Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI) gehanteerd. Doel van deze uniforme registratie is het onderling vergelijken en rijksbreed rapporteren mogelijk te maken. In de URI wordt geregistreerd per betrokkene in het jaar dat de melding is afgedaan. Met ingang van 2018 is een nieuwe indeling ingevoerd, zo is ongewenste communicatie (met name via social media) nu een apart te registreren schending.

Kanttekening is wel dat deze wijze van registreren soms een vertekend dan wel onvoldoende beeld geeft van het aantal meldingen per jaar en de werklast die hierbij hoort. Een casus kan namelijk om administratieve, arbeidsrechtelijke of strafrechtelijke redenen een lange doorlooptijd hebben voordat deze is afgedaan. Een melding kan bijvoorbeeld zijn gedaan in 2017 over een gedraging in 2016 waarbij de afronding pas in 2018 heeft plaatsgevonden en ook in dat jaar wordt opgevoerd in de rapportages. Met name bij samenloop van disciplinaire zaken met strafrechtelijke zaken treedt vertraging op, vooral wanneer er een afhankelijkheid is wat informatie betreft. Dit heeft te maken met de capaciteit en prioriteitstelling bij politie en Openbaar Ministerie zoals ook in paragraaf 2.5.2 is toegelicht.

In 2018 zijn 53 casussen afgedaan waarbij 59 personen betrokken waren. De aard van de meldingen zijn als volgt (per betrokkene geregistreerd). Omdat in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk de aantallen van BZK en de RCN bij elkaar worden opgeteld worden deze hieronder separaat en bij elkaar opgeteld weergegeven:

Aard van de schending conform URI	BZK (excl. RCN)		RCN		BZK (totaal)	
	Verm.	Const.	Verm.	Const.	Verm.	Const.
a. Financiële schendingen	3	3	0	1	3	4
b. Misbruik positie en belangenverstrengeling	2	2	0	1	2	3
c. Lekken en misbruik/achterhouden informatie	1	2	0	0	1	2
d. Ongepaste communicatie	0	2	1	2	1	4
e. Misbruik bevoegdheden	0	0	0	3	0	3
f. Misbruik geweldsbevoegdheid	0	0	0	0	0	0
g. Ongewenste omgangsvormen	0	13	0	2	0	15
h. Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	3	24	1	10	4	34
i. Ongepaste gedragingen in de privésfeer	0	4	0	3	0	7
j. Misstanden volgens de Klokkeluidersregeling	0	0	0	0	0	0
	9	50	2	22	11	72

Voor de details over deze casussen wordt verwezen naar het Registratieformulier integriteit ten behoeve van Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2018 conform de Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (bijlage 1) en het geanonimiseerde overzicht van meldingen, de opvolging en de afdoening hierop (bijlage 2).

4.3. Onderzoeken en afdoeningen

4.3.1. Het proces van intern onderzoek en afdoening

Indien de feiten onvoldoende duidelijk zijn om de melding af te kunnen handelen – waaronder indien nodig sanctioneren – kan de Centrale Integriteitscoördinator BZK aan het bevoegd gezag adviseren een intern onderzoek in te stellen. Het onderzoek kan worden uitgevoerd door een ambtenaar van elders binnen of buiten de organisatie (bijvoorbeeld het Coördinerend Directeur

Inkoop Office of de Auditdienst Rijk) of door een private partij. Vanwege het ontberen van vaste onderzoekscapaciteit en -expertise binnen BZK was dit wel elke keer maatwerk, hetgeen niet bevorderlijk was voor de doorlooptijd. Dit was een zorgpunt in voorgaande jaren maar in de loop van 2018 is daar een oplossing voor gevonden door samenwerking met de afdeling Onderzoek van het Bureau Integriteit DJI (zie paragraaf 2.5.1).

Bij het uitvoeren van een onderzoek wordt een aantal stappen doorlopen.

De eerste stap in het onderzoek is meestal een gesprek met de melder. Er wordt een afspraak voor een persoonlijk gesprek gemaakt. Daarin kan de melding worden toegelicht en begint het verzamelen van informatie. Tijdens het vooronderzoek wordt gekeken of de melding voldoende duidelijk is en of er voldoende gronden zijn om een feitenonderzoek in te stellen. Ook wordt gekeken of er gronden zijn om aangifte te doen in strafrechtelijke zin. Als er geen feitenonderzoek wordt ingesteld, wordt indien mogelijk de melder hierover ingelicht en wordt ook uitgelegd waarom geen feitenonderzoek wordt ingesteld. Als de feiten na het vooronderzoek voldoende helder zijn wordt de melding afgedaan.

Het feitenonderzoek gaat van start met een opdrachtverstrekking door het bevoegd gezag aan de onderzoeker. In de opdrachtverstrekking staan de aanleiding, het subject van onderzoek, de opdrachtomschrijving, de onderzoeksmethoden en nog een aantal randvoorwaarden vermeld. Voordat het feitenonderzoek echt van start gaat, wordt dit in beginsel gemeld aan de leidinggevende van het organisatieonderdeel waar het onderzoek plaatsvindt. Zodra het onderzoeksbelang dit toelaat wordt ook het subject van onderzoek schriftelijk medegedeeld dat een onderzoek is/wordt ingesteld, alsmede de rechten en plichten. Indien het belang van het onderzoek of de dienst dit verlangt kunnen ordemaatregelen worden ingesteld, bijvoorbeeld dat de werkplek niet meer mag worden betreden.

Tijdens het feitenonderzoek zal het subject van onderzoek altijd worden gehoord. Ook eventuele getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord. Verder kan onderzoek plaatsvinden in de werkomgeving, door middel van observatie, door onderzoek van telecommunicatie en geautomatiseerde voorzieningen en eventuele aanvullende onderzoeksmethoden. Van de gehanteerde onderzoeksmethoden wordt verslag gemaakt. Het weigeren van medewerking aan een intern onderzoek kan als plichtsverzuim worden gekwalificeerd.

Het interne onderzoek wordt afgesloten met een objectief feitenrapport, het 'rapport van bevindingen' voor het bevoegd gezag (de opdrachtgever). Hierin staat wat onderzocht is en wat de resultaten hiervan zijn. Het subject van onderzoek krijgt de gelegenheid om op de inhoud van het rapport te reageren (wederhoor). Op basis van dit rapport zal het bevoegd gezag beslissen of de vastgestelde feiten in het rapport al dan niet aanleiding geven tot het kwalificeren van de feiten als plichtsverzuim en of hier disciplinaire maatregelen (bijvoorbeeld schriftelijke berisping, schorsing of ontslag) aan moeten worden verbonden. Het rapport van bevindingen maakt geen onderdeel uit van het personeelsdossier, maar wordt beheerd conform de wettelijke bewaartermijn door de Centrale Integriteitscoördinator BZK. Het rapport kan wel worden gebruikt indien een rechtspositionele procedure is gestart. Het eventuele besluit tot een disciplinaire maatregel maakt overigens wel onderdeel uit van het personeelsdossier.

Het onderzoek dient op een zorgvuldige wijze te worden verricht. Dit houdt in dat alle belangen (de belangen van het subject van onderzoek, het onderzoek zelf, de organisatie en de getuigen) worden gewogen. De verantwoordelijkheid hiervoor berust bij het bevoegd gezag en hierop wordt namens deze toegezien door de Centrale Integriteitscoördinator BZK. De onderzoeksmethoden worden proportioneel ingezet. Een intern onderzoek kan leiden tot disciplinaire maatregelen, maar ook tot rehabilitatie van degene die subject van onderzoek is geweest. Ook kan het leiden tot leerpunten voor de organisatie om herhaling te voorkomen.

In 2018 is naar 21 personen een vooronderzoek uitgevoerd en naar 8 personen een volledig feitenonderzoek. In de overige gevallen (30 betrokkenen) was een intern onderzoek niet nodig (de feiten waren voldoende bekend) of niet mogelijk (onvoldoende aangrijppunten).

Een intern onderzoek kan ingrijpend zijn voor alle betrokkenen, daarom worden interne onderzoeken uitgevoerd conform de '*Handreiking Zorgvuldige handhaving*', versie oktober 2011, van het voormalige Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS). Voor betrokkenen bij een intern onderzoek is een informatieblad beschikbaar: '*Een intern onderzoek, wat betekent dat voor mij?*'. Omdat de handreiking van het BIOS aan herziening toe was is in 2017 gestart met een interdepartementaal en multidisciplinair project van het IPIM en het Integraal beveiligingsoverleg Rijk (IBR) om te komen tot een baseline intern persoonsgericht onderzoek dat als minimumkader binnen de Rijksdienst gaat gelden. Deze baseline is eind 2018 gereed gekomen en zal in 2019 langs de diverse gremia (ICOP, ICBR en GOR) gaan om te kunnen worden vastgesteld. De Centrale Integriteitscoördinator BZK participeert in deze werkgroep.

De afdoening – waaronder het eventueel sanctioneren – naar aanleiding van integriteits-schendingen is aan het bevoegd gezag, in de regel is dat de DG of de directeur van de uitvoeringsorganisatie, die zich hierin laat bijstaan door HRM Advies en een arbeidsjurist. Vanzelfsprekend kan de uitkomst van een onderzoek ook zijn dat een melding onjuist is of dat er omstandigheden zijn waardoor de gedraging betrokkene niet of minder is aan te rekenen. Meest onbevredigend zijn de uitkomsten waarbij over de melding geen oordeel mogelijk is.

In 2018 hebben 9 personen een berisping gehad, 6 personen een voorwaardelijk strafontslag en 2 personen een onvoorwaardelijk strafontslag. Naast deze 17 disciplinaire afdoeningen zijn er ook niet-disciplinaire afdoeningen geweest die wat impact betreft vergelijkbaar kunnen zijn: bij 6 personen is de tijdelijke aanstelling of inhuur beëindigd, in 2 gevallen had de medewerker zelf al ontslag aangevraagd en in 1 geval is het tot een ongeschiktheidsontslag gekomen. Onder de niet-disciplinaire afdoeningen vallen echter ook de alternatieve (en vaak lichtere) afdoeningen zoals een excuusbrief richting de benadeelde partij of een waarschuwing met schriftelijke vastlegging in het personeelsdossier. Hiernaast kunnen maatregelen worden ingesteld om herhaling in algemene of specifieke zin te voorkomen of kwetsbaarheden beter beheersbaar te krijgen.

4.3.2. *Huis voor Klokkeluiders*

De Centrale Integriteitscoördinator BZK is voor het Huis voor Klokkeluiders het centrale aanspreekpunt voor integriteitskwesties die het departement raken. Medewerkers zijn via het Rijksportaal (intranet), de Gedragscode Integriteit en in het Informatieblad *Integriteit bij BZK* geïnformeerd over het Huis voor Klokkeluiders en de wijze waarop hier kan worden gemeld. In 2017 zijn geen zaken door of aan het Huis voor Klokkeluiders overgedragen.

4.3.3. *Duiding van de afgedane meldingen*

Zoals uit bijlage 2 van deze rapportage blijkt is er een grote variëteit naar aard en ernst van de 53 afgedane meldingen.

Opmerkelijk is dat er nauwelijks meldingen zijn op het gebied van inkoop en aanbesteden. De 2 casussen die er zijn betreffen meldingen die al langere tijd geleden zijn gedaan en vertraagd zijn in de afdoening. Er zijn twee categorieën die er met name uitspringen:

1. Ongewenste omgangsvormen (10 x), waarbij met name sprake is van verstoorde arbeidsverhoudingen tussen medewerkers en leidinggevenden.
2. Misbruik van bedrijfsmiddelen en overtreding van interne regels (27 x), variërend van alcohol- en drugsgebruik, het niet volgen van procedures tot ongeoorloofd werkverzuim en excessief datagebruik en misbruik telefonie.

Categorie 1 is een al langer bestaand probleem dat ook door de vertrouwenspersonen wordt geconstateerd. Mogelijk dat de verzakelijking in de arbeidsverhoudingen een rol speelt, maar ook een lagere tolerantiegrens over en weer. Wij zien dit als een zorgpunt en zouden graag zien dat

hier meer aandacht voor komt, bijvoorbeeld in verplichte opleidingen voor leidinggevendenden, het aanbieden van workshop voor leidinggevendenden en medewerkers en het toepassen van instrumenten als moreel beraad en mediation.

Categorie 2 is interessant omdat de afgelopen jaren een toename van excessief datagebruik en misbruik telefonie is geconstateerd, maar na een interventie vanwege een groot incident (melding 23/2018-05) – waarbij zowel in de overeenkomst met de provider, het technisch beheer, de bedrijfsvoering en voorlichting verbeteringen zijn doorgevoerd – lijkt dit nu beheersbaar te zijn.

Verder is het interessant om te zien dat de gevallen van ongeoorloofd werkverzuim (7 x) op één geval na allemaal bij hetzelfde onderdeel zijn geconstateerd. Verhoogde aandacht vanuit het management heeft tot constatering van deze gevallen geleid. Sindsdien hebben zich geen nieuwe gevallen meer voorgedaan, wat de gedachte rechtvaardigt dat hier ook een preventieve werking vanuit is gegaan.

Integriteitsmanagement is dus niet alleen een kwestie van beleid en voorlichting op centraal niveau, maar vooral ook van herkennen en interveniëren vanuit het lijnmanagement.

4.4. Loketvragen: Advisering lijnmanagement buiten opvolging meldingen

Naast regulier overleg en advisering naar aanleiding van meldingen van (vermoedens van) integriteitsschendingen en de opvolging hiervan aan het lijnmanagement vindt ook advisering plaats over andere integriteitsaangelegenheden. Dit past binnen de taak van de Centrale Integriteitscoördinator BZK om als sparringpartner voor het lijnmanagement op te treden. In 2018 zijn 39 adviezen naar aanleiding van dit soort loketvragen uitgebracht.

De aard van de vragen varieert:

- nevenwerkzaamheden (8 x);
- het aannemen van geschenken/incentives (3 x);
- ongewenste omgangsvormen (6 x);
- beleid (5 x);
- social media (4 x);
- arbeidsverhoudingen (4 x);
- referenties, antecedenten en veiligheidsonderzoeken (2 x);
- divers (7 x).

5. Informatieverstrekkingen

Het is inmiddels stand beleid om informatie over het integriteitsmanagement van BZK – zowel beleid als casuïstiek – proactief openbaar te maken. Er komen echter ook specifieke informatieverzoeken binnen. Deze worden hieronder beschreven.

5.1. Wob-verzoeken en mediavragen

In 2018 zijn geen Wob-verzoeken ontvangen over integriteit binnen de eigen organisatie. Wel is er een Wob-verzoek geweest naar aanleiding van een voorval bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, waarbij ook navraag is gedaan bij de Centrale Integriteitscoördinator van BZK, er was echter geen aanvullende informatie beschikbaar.

Jaar	Aantal Wob-verzoeken
2018	0
2017	1
2016	0
2015	4

Verder zijn er drie mediavragen (strikt genomen geen Wob-verzoeken) geweest die via de woordvoering in samenwerking met de Centrale Integriteitscoördinator BZK zijn behandeld. Deze vragen hadden betrekking op:

1. Het beleid inzake preventie seksuele intimidatie naar aanleiding van de discussie over '#MeToo'.
2. Het al dan niet monitoren van surfgedrag van medewerkers naar aanleiding van meldingen van surfgedrag naar pornosites bij een andere organisatie.
3. Het gebruik van privé e-mailaccounts voor het verzenden van vertrouwelijke informatie van de organisatie.

De gevraagde informatie is met een toelichting via woordvoering verstrekt. Vraag 1 is bij een groot aantal werkgevers in de publieke en private sector gesteld en dit heeft ook geleid tot media-aandacht. De antwoorden op de vragen 2 en 3 hebben zover bekend niet geleid tot media-aandacht.

5.2. Burgercontacten

De Centrale Integriteitscoördinator BZK is via de postbus integriteit@minbzk.nl ook bereikbaar voor derden. Het e-mailadres staat samen met het postadres genoemd op de BZK-pagina van Rijksoverheid.nl.²⁰ Op deze manier is de Centrale Integriteitscoördinator BZK bereikbaar voor een ieder die een vraag heeft over het integriteitsmanagement van BZK of een melding wil doen van een (vermoeden van een) integriteitsschending gedaan door een medewerker van BZK. Contacten vinden bijna allemaal via e-mail plaats, brieven worden sporadisch ontvangen. Ook telefonisch contact of personen die zich bij de receptie van het ministerie melden komt nauwelijks voor, hiervoor is de functie overigens ook niet ingericht.

Het overgrote deel van de contacten betreft vragen, klachten of meldingen over andere overheidsorganisaties. Deze contacten worden waar mogelijk en conform de

²⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/contact/integriteitsschending-melden>

'Behoorlijkheidswijzer'²¹ van de Nationale ombudsman doorverwezen naar de juiste instantie, zoals de postbus maatschappelijke correspondentie van BZK, een collega integriteitscoördinator van een ander departement, de Nationale of gemeentelijke ombudsman of een andere partij die verder kan helpen. Indien het een algemene vraag betreft wordt waar mogelijk gelijk een inhoudelijk antwoord verstrekt.

Het aantal burgercontacten dat daadwerkelijk betrekking heeft op de integriteit van het ministerie van BZK is beperkt. Desondanks is de externe postbus van belang om vindbaar te zijn voor derden en het ontvangen van externe meldingen. Daarbij is de extra werklast beperkt. Een burgercontact kan overigens meerdere uitwisselingen betreffen, een deel betreft bijvoorbeeld zogenoemde 'veelschrijvers'.

Jaar	Aantal burgercontacten
2018	25
2017	22
2016	29
2015 ²²	7

5.3. Inzageverzoeken AVG

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat in de hele Europese Unie (EU) dezelfde privacywetgeving geldt. In het kader van de AVG is één inzageverzoek geweest. Van verzoeker waren overigens geen persoonsgegevens in verwerkingen binnen de werkingssfeer van de Centrale Integriteitscoördinator BZK opgenomen.

²¹ <https://www.nationaleombudsman.nl/folders-en-brochures/behoorlijkheidswijzer>

²² De postbus integriteit@minbzk.nl is pas in de loop van 2015 op Rijksoverheid.nl gepubliceerd, dit verklaart het lagere aantal.

Bijlagen

1. Registratieformulier integriteit ten behoeve van Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2018 conform Uniforme Registratie Integriteitsschendingen (URI) (separaat)
2. Anoniem overzicht meldingen (vermoedens van) integriteitsschendingen bij Centrale Integriteitscoördinator BZK 2018 (Generiek BZK, zonder organisatieonderdelen) | Openbaar/ongerubriceerd (separaat)

Deze openbare jaarrapportage 2018 is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Concernondersteuning
Centrale Integriteitscoördinator BZK
Postbus 20011 (TM.Z.14)
2500 EA Den Haag
Integriteit@minbzk.nl